

Norges miljø og biovitenskapelige universitet

Handelshøgskolen

Eksamen i: **ECN 120 – Introduksjon til makroøkonomi I**
Onsdag 9. desember 2020, kl 14-17:30 (3,5 timer)
Dette er oppgavene for **del 1 (fleirvalg)**

Verktøy: **Alle, men krever individuell besvarelse uten hjelp fra andre**

Fagansvarlig: Eirik Romstad. Tekniske problemer på eksamen meldes IT (tlf. 6723 0555)

Ekstern kontrollør av oppgaveteksten: Bjarne Ytterhus, Handelshøyskolen BI

Les instruksene under nøye:

- Eksamen har tre hoveddeler (poeng og anbefalt tid i parantes): (1): 40 fleirvalgsspørsmål (40 poeng, 75 minutt), (2) fem grafiske analyser (30 poeng, 60 minutt), og (3) fem kortere spørsmål (30 poeng, 60 minutt). **Totalt antall poeng er 100. 15 min til innsending del 2/3.**
- Del 1 omfatter 40 fleirvalgsspørsmål med tilfeldig rekkefølge og svaralternativa randomisert.
- **Marker for valgt svaralternativ – kun et svaralternativ pr spørsmål. Hvert spørsmål teller 1 poeng. Det er ikke fratrukk for feil svar på et spørsmål.**
- Del 2 og 3 kommer som egen samla del når du er ferdig med denne delen (del 1).
- **Når du har sendt inn del 1, kan du gå til del 2 og 3 i WiseFlow med ett forbehold: Oppgaveteksten for del 2 og 3 åpner først kl 14:10.**
- **Når du har sendt inn del 1, er det ikke mulig å gå tilbake til denne delen av eksamen.**

Lykke til!

===

I fasiten er rett svar markert med feit skrift

Merk at rekkefølga på spørsmål og svaralternativa var randomisert i WiseFlow, her er det noe meir struktur over rekkefølga på spørsmåla

DEL 1: Fleirvalg (40 POENG – ETT svaralternativ – verdt 1 poeng)

1. Bruttonasjonalprodukt (BNP) i en økonomi er verdien av:
  - a. Verdien av alle varer og tjenester som produseres i en periode
  - b. Alt forbruk i en periode
  - c. Alt forbruk i en periode minus tilhørende investeringer
  - d. **Alle sluttbrukervarer og -tjenester med veldefinerte priser minus verdien av innsatsfaktorer i produksjonen i en periode**

2. *BNP/innbygger* er:
  - a. Et bra velferdsmål fordi data er lett tilgjengelig
  - b. **Et ufullstendig velferdsmål, men sier noe om mulighetene for å skape velferd**
  - c. Et dårlig velferdsmål som bør erstattes med et sett av indikatorer for velferd
  - d. Fullstendig irrelevant som et velferdsmål

3. Likevektsprisen, p^* , i et marked er den prisen som gjør at:
  - a. Profitten blir størst mulig
  - b. Konsumentoverskottet blir størst mulig
  - c. **Tilbudt mengde er lik etterspurt mengde**
  - d. Det ikke er nødvendig med regulering av markedet

4. I eksamensperioder *auker* vanligvis .... sett inn riktig svaralternativ ... til studentene
  - a. **alternativverdien av tid**
  - b. privatforbruket
  - c. den private sparinga
  - d. den offentlige sparinga

5. Man finner *komparative fortrinn* til økonomiske aktører ved å sammenlikne:
  - a. Kostnader
  - b. **Alternativkostnader**
  - c. Priser
  - d. Priser og mengder

6. De fleste moderne modeller for langsiktig økonomisk vekst bygger på:
  - a. K- og S-sektor modellen
  - b. **Solowmodellen**
  - c. Modellen om komparative fortrinn
  - d. Markedsmodeller med frikonkurranse

7. De forventede velferdsgevinstene fra internasjonal handel bygger på teorien om:
  - a. Skalafordeler (stordriftsfordeler)
  - b. Naturgitte fortrinn
  - c. Absolutte fortrinn
  - d. **Komparative fortrinn**

8. Den mest sentrale faktoren for høy økonomisk vekst i Norge etter andre verdenskrig er:
  - a. Låge kraftpriser sammenlikna med kraftprisene til mange sentrale handelspartnere
  - b. Olje- og gassektoren
  - c. **Vilje og evne til omstilling**
  - d. Velfungerende innenlandske markeder med få restriksjoner

9. Bruk av konsumprisindeksen over mange år er:
  - a. **Problematisk, fordi forbruksmønsteret kan ha endra seg over tid**
  - b. Problematisk, fordi data fra basisåret kan være usikre
  - c. Uproblematisk, fordi indeksen inkluderer alle konsumvarer
  - d. Uproblematisk, fordi indeksen er i ferd med å bli irrelevant i moderne makroøkonomi

10. I økonomi brukes *ginikoeffesienten* ofte som et mål for:
- Vekstevnen i økonomien
  - Graden av ulikhet i økonomien**
  - Hvor mange som er i arbeidsfør alder i forhold til det totale innbyggertallet
  - Omstillingsevnen i økonomien
11. Reallønn er lønn:
- Sammenlikna med lønna i et basisår
  - Sammenlikna med lønna i et basisår, men korrigert for endra arbeidstid
  - Målt i kjøpekraft**
  - Pluss kapitalinntekter
12. Strukturell arbeidsløyse skyldes:
- Ensidig struktur, f.eks. for stor andel sysselsatte i noen få sektorer
  - At næringslivet etterspør anna kompetanse enn den kompetansen arbeidstakerne har**
  - Manglende omstilling i økonomien
  - Langvarig overforbruk, dvs. at forbruket er større enn verdiskapninga i økonomien
13. Følgende forhold kjennetegner "rike" i forhold til "fattige" land:
- Meir utvikla demokrati og folkestyre
  - Subsidier til industrien som auker graden av investering i landet
  - Høgere utdanningsnivå**
  - Beskyttelse av eget næringsliv, f.eks. gjennom toll som reduserer importen
14. Når tariff lønna er høgere enn den markedsbestemte lønna, W^* , i en sektor skjer følgende:
- Det blir full sysselsetting med unnatak av friksjonell og strukturell arbeidsløyse
  - Det blir et tilslag av arbeidskraft fra andre sektorer
  - Alle som ønsker å jobbe for tariff lønna er i arbeid
  - Arbeidsløyse er lik forskjellen mellom tilbudt og etterspurt arbeid ved denne tariff lønna
15. *Nasjonalregnskapslikninga* med utenrikshandel, der Q er import, X er eksport og uV er valutaoverskott, kan omskrives som tilbud og etterspørsel til:
- $Y + Q = C + I + G + X$
  - $Y - X = C + I + G - Q$
  - $Y + uV = C + I + G + X - Q$
  - $Y = C + I + G + X - Q - uV$
16. Finanspolitikken er direkte kopla til følgende formel:
- $S_{off} = T - G$
  - $S_{priv} = Y - C - T$
  - $C = a + b Y$
  - $Y = C + I + G + NX$ (der NX er nettoeksport)
17. Hovedårsaka til de fleste økonomiske resesjoner (lågkonjunkturer) er:
- For høge lønninger
  - For høge renter
  - Feilslått finanspolitikk
  - Sviktende etterspørsel**
18. Spesielt egna keynesiansk politikk under likviditetsfella innebærer:
- Ekspansiv finanspolitikk ved at spesielt det offentlige forbruket, G , auker**
  - Ekspansiv finanspolitikk ved at spesielt skattene, T , reduseres
  - Ekspansiv pengepolitikk, f.eks. ved at styringsrenta reduseres
  - Auka offentlig sparing for å kunne få fart på økonomien igjen

19. En økonomi med sterk prisvekst er spesielt kjennetegna ved:
- Låg lønnsvekst
  - Høge renter og fallende investeringer
  - Høge avgifter og skatter
  - Sterkere vekst i etterspørselen enn i tilbudet for varer som utgjør en stor andel av økonomien**
20. Lågere skatter bidrar til auka økonomisk vekst:
- Alltid, fordi da lønner det seg meir å jobbe eller investere
  - Noen ganger, når redusert skatt er kopla med egna virkemiddel for å skape vekst**
  - Noen ganger, når skattereduksjonene er innretta på å skape vekst
  - Sjelden, fordi det er mange andre forhold som påvirker den økonomiske veksten
21. En vesentlig fordel med pengepolitikk sammenlikna med finanspolitikk er at pengepolitikken:
- Normalt kan justeres raskere enn finanspolitikken**
  - Virker både for husholdningene og næringslivet
  - Kan målrettes i større grad enn finanspolitikken
  - Påvirker også valutakursene og dermed gir ekstra virkning i ønska retning
22. S-sektor er kjennetegna ved at den:
- Beskyttes gjennom toll og andre konkurransehennende tiltak
  - Mottar høg offentlig støtte, f.eks. som jordbruk og kystfiske
  - Produserer varer og tjenester som må produseres nært der forbruket skjer**
  - Består av bedrifter med spesiell tilrettelegging, f.eks. for funksjonshemmede
23. Etterspørselskurva i et arbeidsmarked gjenspeiler:
- Arbeidsproduktiviteten**
  - Lønnsevnene til bedriftene
  - Alternativverdien av tid for arbeidstakerne
  - Hvor lett det er for bedriftene å finne nye arbeidstakere
24. For å kunne overleve på lenger sikt (5 år eller lenger) må bedriftene møte høgere lønninger ved å:
- Påvirke politikerne til å senke skatter og avgifter, spesielt knytta til arbeidsgiveransvar
  - Si opp de arbeidstakerne som bidrar minst til auka inntjening
  - Ansette fleire folk for å dra nytte av stordrifts- og spesialiseringsfordeler
  - Auke arbeidsproduktiviteten**
25. De umiddelbare økonomiske virkningene av koronakrisa beskrives som:
- Et negativt etterspørselssjokk
  - Et negativt tilbudssidesjokk, i første rekke fra restriksjonene som ble innført
  - Et kombinert negativt etterspørsels- og tilbudssidesjokk**
  - Ei krise utløst av manglende beredskap
26. En nedgang i verdien av norske kroner (= ei svekka krone) er:
- Ugunstig for K-sektor og gunstig for forbrukerne
  - Ugunstig for K-sektor og ugunstig for forbrukerne
  - Gunstig for K-sektor og gunstig for forbrukerne
  - Gunstig for K-sektor og ugunstig for forbrukerne**
27. Flytende valutakurser har følgende fordel over faste valutakurser:
- Sjølkorreksjon**
  - Mindre risiko for aktørene i K-sektor
  - Auka nettoeksport
  - Sterkere bindinger til store og viktige valutaer som US dollar og Euro

28. Oljefondet har beholdt mye av verdien i norske kroner under koronakrisa. Hovedårsaka til dette er:
- En fornuftig investeringsstrategi som er robust for sjokk i økonomien
  - Fallet i verdien av norske kroner**
  - At den største verditilveksten til fondet kommer fra finansinntektene, ikke oljeinntektene
  - At oljeprisen har holdt seg høy til tross for nedgangen i verdensøkonomien som følge av krisa
29. Auka sysselsetting bidrar umiddelbart til høyere BNP fordi:
- Høyere sysselsettingsandel gir høyere BNP/innbygger, vist ved likninga** $\frac{BNP}{B} = \frac{BNP}{EMP} \frac{EMP}{B}$
  - Kunnskap er «ferskvarer» og med fleire i arbeid, blir det også fleire med etterspurt kompetanse
  - Fleire studiesøkende ungdommer tar yrkesrelevante utdanninger for å komme raskt i arbeid
  - Reduserte statlige utbetalinger til de uten arbeid frigjør midler til andre veksttiltak
30. De siste åra har USA ført en økonomisk politikk med kutt i de offentlige bevilgningene til skole og utdanning. Dette vil bidra til:
- Redusert vekst i arbeidsproduktiviteten
  - Høyere arbeidsløyse
  - Aukende sosiale forskjeller
  - Redusert vekst i arbeidsproduktiviteten, høyere arbeidsløyse og aukende sosiale forskjeller**
31. Forutsigbarhet er viktig i den økonomiske politikken fordi det:
- Gir høyere BNP på lang sikt
  - Gir en jammere strøm av inntekter til staten og forbrukerne
  - Bidrar til å glatte ut konjunktursvingningene
  - Bidrar til høyere velferd etter som det blir lettere for aktørene å planlegge for framtida på en fornuftig måte**
32. Konjunkturpolitikk kan ses på som et prosjekt fordi virkemidlene som velges:
- Varer i kort tid
  - Er begrensa i omfang
  - Bør underlegges nytte-kost vurderinger som for prosjekt**
  - Har usikker effekt
33. Når de innenlandske rentene er alt for høge, men *forventa kun for en kort periode*, bør sentralbanken:
- Tilføre meir likviditet i økonomien, f.eks. ved å redusere reservekravet
  - Auke styringsrenta
  - Innføre ei maksimalrente (direkte styring av rentenivået)
  - Observere renteutviklinga, men vanligvis ikke endre virkemiddelbruken**
34. Pengepolitikken omfatter følgende virkemiddel:
- Styringsrenta**
  - Skatter og avgifter
  - Priskontroll
  - Kontroll av finansnæringa
35. I en resesjon er auka offentlig forbruk eller investeringer til tidsavgrensa prosjekt verre eller bedre enn ei auke i velferdsordningene fordi:
- Bedre, fordi når prosjektene er avslutta og resesjonen er slutt, trenger man ikke å stramme inn i velferdsordningene i samme grad**
  - Bedre, fordi økte velferdsordninger gjør at folk er mindre villige til å jobbe eller ta utdanning
  - Verre, fordi under resesjonen er behovet for meir generøse velferdsordninger større
  - Verre, fordi det er vanskelig å vite hva slags prosjekt som skaper størst vekst i framtida

36. Likevekt i arbeidsmarkedet $\{w^*, EMP^*\}$ er en kombinasjon av reallønn og sysselsetting som gjør at:
- Det ikke er noen i arbeidsfør alder uten jobb
  - Det er størst avkastning på de ansatte
  - BNP og dermed velferden er størst mulig
  - Alle som ønsker arbeid til reallønna w^* er sysselsatt**
37. Høgere tariff lønninger bidrar til at:
- Sysselsettinga auker
  - Arbeidsproduktiviteten til de som er i arbeid auker**
  - Det blir meir lønnsomt for arbeidstakerne å ta utdanning
  - BNP pr innbygger faller
38. Optimal finansiering av Koronatiltaka i Norge er:
- Direkte betaling fra «Oljefondet»
  - Låneopptak i utlandet med bl.a. sikkerhet i «Oljefondet»
  - Framtidig auka skatter og avgifter (når krisa er over)
  - En kombinasjon av fleire finansieringskilder slik at de forventede alternativkostnadene med den siste krona fra hver finansieringskilde blir like**
39. Handlingsregelen sier at:
- Overskuddet fra petroleumsvirksomheten skal investeres internasjonalt
  - Man kan ikke overføre meir til statsbudsjettet enn tilførselen av midler til fondet. Slik opprettholdes forventningsverdien av fondet
  - Man kan ikke overføre meir til statsbudsjettet fra Pensjonsfond utland enn at verdien til fondet forventes å bli opprettholdt**
  - Bruken av oljepenger i norsk økonomi må være liten nok til å unngå Hollandsk sjuke
40. Hollandsk sjuke innebærer at:
- Statsbudsjettet er for ekspansivt slik at økonomien trues av inflasjon
  - Inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs gjør at lønnsnivået blir for høgt
  - Konkurransutsatt sektor i et land rammes av at landet overforbruker inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs**
  - Inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs gjør at valutaen blir for sterk